

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

Univerza za tretje življenjsko obdobje **32** let

Tekmovalna družba? Nikakor! Jaz ne želim premagati drugega, želim premagati sebe z njegovo pomočjo. Albert Jacquard

Pismo nasprotovanja in upora

Prizadele so nas odločitve skupine učiteljev in staršev, ki nasprotujejo nastanitvi otrok brez spremstva v dijaški dom. Prizadele do take mere, da smo se nehote spomnili rastočega odpora do drugačnosti judov leta 1932. Primerjava ni primerna, boste dejali! Upamo, da res ni. Indoktrinirani nemški otroci so se zjutraj prebudili in se oddahnili. "Hvala Bogu, da nismo judje!" "Hvala Bogu, da nismo otroci brez spremstva", bi morda dejali danes. Vzemite kdaj v roke *Biblijo sovraštva* Leona Poliakova (fr. La Bible de la haine), ki je pet let študija posvetil pogovorom z žrtvami holokavsta in videli boste, da stvari niso tako nedolžne, kot se morda zdi. Spoznali boste, kako potrebni so bili judje in sovražstvo do njih, da se je lahko utrdila nacistična diktatura. Sovražstvo do judov se je nato razširilo v sovražstvo do Nemcev. Lahko preberete to biblijo, lahko pa storite tudi manj kot to. Oglejte si nekaj posnetkov iz Sirije ali Ukrajine. Hiše, šole, ki se rušijo, hrana in voda, ki ju zmanjkuje. Ali obratno, pogledajte zgodbo Sir Wintona in rešena življenja. Razmišljate o tujih otrocih, kot da so vaši!

Več: <https://youtu.be/b2j7lXOlor4>

Profesor Ivo Petrič je letošnji dobitnik Prešernove nagrade Ljubljana, 8. februar 2016

Če je Kosovel zase zapisal, da išče »samosvojo povezavo svojih pesmi z življenjem«, za profesorja Iva Petriča pravimo, da za svoje delo in svojo ljubezen do glasbe in profesije povsem enako išče povezavo z življenjem, s tistimi, ki žejni sprejemajo njegovo znanje in odnos do lepote. Njegovo dolgoletno sodelovanje s Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje to dokazuje. Profesorju Petriču gredo naše iskrene čestitke.

Prisluhnili so ...

Člani UTŽO Žalec so nenehno na nogah Žalec, 1. februar 2016

V Medobčinski knjižnici je bilo čutiti utrip Univerze za tretje življenjsko obdobje Žalec. Njeni člani so o svojem delu pripravili pregledno razstavo. Poznati prehojeno pot je pomembno! Odpreti pogled javnosti nanjo prav tako! Večer je bil namenjen zaznavanju utripa domoznanstva in pogovoru z *Marijo Masnec*, predsednico UTŽO Žalec. *Mag. Cvetka Mastnak Čulk* je predstavila dosežke študijskega krožka Zelišča, narava in zdravje, *Andreja Šteiner* medgeneracijsko povezovanje, *Mira Kodrun* svoje izkušnje animatorice. *Janez Meglič*, prvi predsednik UTŽO in častni občan občine Žalec, je v šali dejal, da gre za eno redkih univerz, kjer so člani nenehno na nogah, v stalni pripravljenosti. Pogovor sta vodili *Karmen Kreže* in *Tanja Piliš*, člani zeliščarskega študijskega krožka pa so pripravili posladek za navzoče. (Vir: UTŽO Žalec)

Prvi koraki na UTŽO Laško

Laško je zdaj na zemljevidu univerzitetnih mest Laško, 25. februar 2016

»Danes je za Laško lep dan in za Laščane lep dogodek«, so sklenili na ustanovnem srečanju nove UTŽO, nastale na pobudo *Metke Kovačič*, upokojene direktorice tamkajšnje knjižnice. Študenti UTŽO imajo tako pri Knjižnici Laško novo možnost učenja in delovanja, kraj pa novo središče razvoja, za katerega sta potrebna socialni kapital in povezanost delujočih ljudi. V marcu začenejo z delom študijski krožki: domoznanski, potopisni, študijski krožek za angleščino in nemščino ter računalništvo. *Alijana Šantej* je v imenu Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje zbranim približala model, poslanstvo, oblike in metode UTŽO. Razmejila je vlogi mentorja in animatorja, poudarila pomen UTŽO in prostovoljstva za lokalno okolje in razvoj. Laško ima razgibano preteklost in v 19. stoletju razgibano društveno dejavnost nemškega in slovenskega življa, bogato industrijsko preteklost, kar vse velja raziskati. Nedvomno bo nova UTŽO to tudi storila.

Marija Auersperg Attems. Vaza s cvetjem (Narodna galerija Slovenije)

Srečanje s slovensko umetnostjo je bilo v Enajsti šoli v knjigarni Ljubljana, 2. marec 2016

Ker se ljubezen ne zgodi na prvi pogled, je prav, da odnos, zlasti do manj poznane slovenske umetnosti, gojimo. Na slovenskih tleh imajo slikarke drugačno vlogo kot slikarji. Ti so se v 19. st. lahko vpisali na akademijo, se vdali akademizmu, slikali historične podobe ter portrete, moška in ženska telesa. Izpod njihovega čopiča nič ni bilo pregrešno! Ženske pa so se morale zadovoljiti s kakšno učno uro z domačim učiteljem. Tako tudi *Marija Auersperg Attems*, ki jo je na *Enajsti šoli v knjigarni* (programsko sodelovanje z Mladinsko knjigo) predstavila dr. *Rajka Bračun Sova*. Kdo so bili Auerspergi, kakšni so bili njihovi baročni gradovi v Gradcu, pa Dornava, Šrajbarski turn v Leskovcu pri Krškem? Kako cvetna, sadna in druga tihožitja pripovedujejo o sožitju z naravo, smo zvedeli: razpršena svetloba v ozadju, brez človeških figur, le cvetje, sadje, živalce. Tako tudi na tihožitjih *Marije Auersperg Attems*. Podob slovenskih slikarjev ne hranijo le v Narodnem muzeju ali Narodni galeriji Slovenije, marveč tudi na SAZU-ju.

Skupnostni prostori so prostori srečevanja

O skupnostnem bivanju starejših v Podobah časa Ljubljana, 2. marec 2016

V ciklu javnih predavanj UTŽO Ljubljana *Podobe časa* smo se v marcu s predavateljico prof. dr. *Srno Mandič* in predstavnicama ZPIZ in MOL pogovarjali o oblikah skupnostnega bivanja starejših. Kaj storiti, ko ostarimo in je stanovanje veliko in nam neprilagojeno? Predavateljica je predstavila kanadski model stanovanjskih zadrug za starejše. Stanovanjske zadruge svojim članom nudijo bivališče po ekonomski ceni. Člani so ali niso lastniki stanovanja. Če niso lastniki in se odselijo, ga prepustijo drugim. Cena bivanja se oblikuje tako kot cena varovanja otrok v vrtcu s podporo subvencij države. Varnost bivališč zagotavljajo člani zadruge sami. Sosedje si med seboj pomagajo. Skupaj upravljajo s stavbo in okolico. V zadrugah starejši niso več v breme odraslim otrokom. Mimogrede, pojavljajo se tudi drugačne zadruge, denimo na področju bančnega poslovanja, kmetijstva, zavarovalništva, vrtcev, zdravstvenih služb itd.

Te nove tehnologije, ki podpirajo družbeno vključenost

Ljubljana, 3. marec 2016

Prof. dr. Ana Krajnc je na radiu Slovenija 1 spregovorila o pomenu informativno komunikacijske tehnologije za identiteto in družbeno vključenost starejših. Če je nekoga strah, si želi biti proč od dogajanja, želi si miru, a to ne gre! Starost je dolgo obdobje, ki ga nikakor ne moremo preživeti na obrobju družbe. Nove tehnologije omogočajo, da temu ne bo tako. Trdovratne strahove (tudi glede rabe tehnologije) lahko prežene le drugi človek, kot se je pokazalo tudi v gibanju *Znaš, nauči drugega*, pri učenju računalništva v dvojicah. Mentorji strah mentorirancev preženejo, saj pridejo tudi na njihov dom, da le učenje steče. Na SUTŽO zdaj pospešeno vključujejo v programe vsebine s področja e-uprave in e-zdravja. Ko se bo e-zdravje razširilo, bodo vrste krajše, konzultacije z zdravnikom učinkovitejše, zdravje pod boljšim nadzorom.

Več: <http://radioprvi.rtvsl.si/2016/02/racunalnisko-usposabljanje-starejsih-za-e-upravo-dr-ana-krajnc/>

Portal e-uprave je jasen, pregleden in zna reči prosim

Ljubljana, 3. marec 2016

V sodelovanju z Ministrstvom za javno upravo in njihovimi predavatelji so potekala izobraževalna srečanja za računalniške mentorje in študente UTŽO. Portal javne uprave je bil leta 2001 neurejeno odlagališče gradiva različnih ministrstev, v zadnjem času pa dobiva premišljeno pregledno podobo. Ko zaprosimo za ta ali oni formular in vpišemo EMŠO, se ta sam napolni z ustreznimi podatki. Kakšno olajšanje! Mnoge storitve so med seboj povezane, portal sprejme v njihovem jeziku tudi pripadnike italijanske ali madžarske manjšine, pa tudi obiskovalce s posebnimi potrebami. Tiste, ki slabo slišijo (film v znakovnem jeziku), vidijo (večje, manjše črke in različna barvna ozadja, pa aplikacija bralec). Na tim. oglasni deski znotraj portala so objave, ki jih ni bilo moč vročiti s pošto. Na portalu nas opozarjajo o za nas pomembnih datumih in dogodkih (Moja e-uprava). E-demokracija omogoča razmislek o zakonskih pobudah itd. Prav je, da portal pričnemo uporabljati hitro in množično in da brezplačno pridobimo ter namestimo certifikat SIGN-ca. Pa še to, ta portal je vljuden, jasen, pregleden, slovenščina je negovana, razveselil nas je!

H. C. Bresson: Glasbenik v dežju

Socialno varstvena zakonodaja v ciklu javnih predavanj Podobe časa Ljubljana, 3. februar 2016

Ena od nalog Slovenske UTŽO je tudi širjenje znanja, ki ga državljani potrebujemo za življenje v pravni državi. V ciklu javno dostopnih predavanj Slovenske UTŽO *Podobe časa* je mag. Alenka Oven opozorila na socialno varstveno zakonodajo. Slovenija je, če se strinjamo ali ne, socialna država. Z vrsto ukrepov in zakonov se zavezuje, da bo skrbela za socialno varstvo svojih državljanov. Kaj je navzoče zanimalo, kaj je bilo za njih povsem novo? Kdaj in komu se izplača enkratni pokojninski dodatek? Upravičenci naslovijo prošnjo na Center za socialno delo. Prejmejo lahko različno visok enkratni dodatek, odvisno od višine pokojnine (Zakon o enkratnem pokojninskem dodatku).

Več: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=87508>

Bolnica, 1892

Ni odveč, če poznamo pacientove pravice Ljubljana, februar 2016

V *Zakonu o pacientovih pravicah* je zapisano, da vam mora izvajalec zdravstvenih storitev, če tako želite, ob prisotnosti zdravstvenega delavca omogočiti vpogled v vašo zdravstveno dokumentacijo. Izvajalec je zakonsko zavezan, da vam najpozneje v petih delovnih dneh po izraženi zahtevi omogoči prepis zdravstvene dokumentacije. Lahko ga zaprosite, da vam razloži vsebino dokumentacije, tovrstno prošnjo pa lahko nanj naslovite največ dvakrat mesečno. Zakon prav tako narekuje, da ni treba navajati, zakaj si vpogled želite. (Vir: ZPS, Zveza potrošnikov Slovenije)

Po znanje za zdravje tudi v javne knjižnice Ljubljana, februar 2016

Centralna medicinska knjižnica vodi projekt *Splošne knjižnice za zdravje občanov*. Projektni partnerji želijo, da se razumevanje in varovanje zdravja razširi. V okviru projekta tako nastajajo v knjižnicah (Ljubljana, Novo mesto, Maribor) "zdravstveni kotički", drugačni od svetovalnih kotičkov v lekarnah. Na videz nič posebnega: stol, miza, zgibanke, nekaj izbrane literature. A knjižničarji se izobražujejo za podajanje natančnih, zanesljivih in uporabnih informacij o zdravju in zdravem življenjskem slogu, ki naj pripomorejo k zmanjšanju zdravstvenega tveganja in boljšanju javnega zdravja (zdravja skupnosti). So živi sogovorniki, osredotočeni na posameznega obiskovalca in njegove individualne potrebe. Znova se je izkazalo, kako pomemben je obstoj mrež javnih ali nevladnih organizacij (socialni kapital), kjer se uspešne zamisli širijo in pridejo v prave roke. (Vir: Nada Trzan-Herman).

Več: http://www.ck.uni-lj.si/Ddis/Publikacije/ZIP_clanek_kv.pdf

Vsak človek šteje. Foto: Matej Pušnik

Prišle so, sodelovale s skupinsko zgodbo in zmagale Ljubljana, 23. in 28. februar 2016

Članice študijskega krožka za ustvarjalno pisanje *Zgodbopisje* pri mentorici dr. Mateji Mahnič so s svojo skupinsko zgodbo *Vsak človek šteje* zmagale v prvem krogu Proznih mnogobojev 2016 v Ljubljani, dogodku pred 13. festivalom *Literature sveta - Fabula 2016*. Na Velikem finalu Prozni mnogobojevi 2016 na nacionalni ravni, ki se je odvil v Moderni galeriji, so zasedle tretje mesto. Iskreno čestitamo!

Hej, hej postojte in preberite Ljubljana, februar 2016

V novi, januarski *Ženski* na strani 10 je novinarski študijski krožek s Pavlo Rapoša Tajnšek napisal še šest stranskih člankov (zgoraj piše: novinarski krožek UTŽO). Milena Majzelj je v isti številki na strani 67 objavila prispevek o zobeh. Nova študentka novinarstva, Andrejka Fatur, je napisala pismo bralke v *Zarjo*. Da ne govorimo o zadnji Vzajemnosti. V njej je anketa in naslovnica Tatjane Rodošek. V *Nedeljskem dnevniku* je izšel članek Janje Pavlin Dvoršak z naslovom *Sive glave odpirajo vrata predavalnic*. Prav lahko smo kakšen članek preskočili, a zagotovo jih boste odkrili v imenovanih časopisih. (Vir: Neva Železnik)

Prebrali smo

V svojem članku *A strategy for active ageing* v *International Social Security Review*, 55, 1, 121-139, 2002 (slov. Strategija za dejavno staranje) Alan Walker trdi, da če povežemo ključne politike: politiko zaposlovanja, pokojnin, upokojitve, izobraževanja in državljanskega udejstvovanja, dobimo trdno osnovo, s katere v razvitih državah lahko obvladujemo vprašanja dejavnega staranja, lokalnega razvoja, zdravstva. Dodali bi še druge politike kot so politika prostega časa, kulture, politika prostovoljstva, pa tudi gospodarska politika itd. Vprašanja starejših so vprašanja ljudi in ljudi se

dotikajo vse politike brez izjeme! Walker navaja tudi strategije dejavnega staranja, ki bi jih bilo moč udejanjiti na različnih stopnjah življenja. Strategija je nenavadna povezava moralno korektne politike in dobre ekonomsko smiselne politike.

Napovedujemo, vabimo

Vabimo k branju **letnega poročila 2015** in publikacije **Teklo je leto 2015**. Prikazujeta raznovrstnost dejavnosti Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost.

Več: <http://www.utzo.si/o-nas/kljucni-dokumenti/#letna-porocila>

Več: <http://www.utzo.si/teklo-je-leto-2015>

Sreda, 9. marec, ob 9.00, UTŽO Ljubljana, Poljanska 6, dvorana
Evalvacijsko srečanje z animatorji novih študijskih skupin UTŽO Ljubljana

Sreda, 16. marec, ob 9.00, UTŽO Ljubljana, Poljanska 6, dvorana
Zakaj in kako se starejši učijo? Izobraževalno srečanje z vodji in mentorji mreže Slovenska UTŽO

Četrtek, 17. marec, ob 15.00, UTŽO Ljubljana, Poljanska 6, predavalnica
Evalvacijsko srečanje z novimi mentorji UTŽO Ljubljana

Torek, 29. marec, ob 10.00, Kino Komuna, Cankarjeva 1, Ljubljana
Srečamo se v kinu ob ogledu filma Marina. V razgovoru po ogledu filma sodeluje dr. Damir Josipovič, mentor za urbano in demografsko geografijo na UTŽO Ljubljana

Torek, 29. marec, ob 18.00, Mestna hiša, Mestni trg 1, Ljubljana
Male zelene zgodbe. Odprtje razstave UNICEF-ovih punčk. Sodelujejo ustvarjalke punčk z UTŽO Ljubljana

Sreda, 30. marec, ob 10.00, UTŽO Ljubljana, Poljanska 6, dvorana
Odprtje pregledne razstave Petnajst let geografskega odkrivanja Slovenije. Slavnostni dogodek ob 15-letnici geografskih skupin pri mentorju prof. dr. Juriju Kunaverju

Širimo obzorja, združujemo ljudi
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net